

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 23.2.2022 r.
SWD(2022) 35 final

DOKUMENT ROBOCZY SŁUŻB KOMISJI
STRESZCZENIE SPRAWOZDANIA Z OCENY SKUTKÓW

Towarzyszący dokumentowi:

**Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady
w sprawie zharmonizowanych przepisów dotyczących sprawiedliwego dostępu do
danych i ich wykorzystywania
(akt w sprawie danych)**

{COM(2022) 68 final} - {SEC(2022) 81 final} - {SWD(2022) 34 final}

A. Zasadność działań
Na czym polega problem i dlaczego jest to problem na szczeblu UE?
Zasadniczo problem polega na niewystarczającej dostępności danych, które można wykorzystywać w gospodarce europejskiej. Wynika to głównie z braku przejrzystości w kwestii praw dotyczących danych, asymetrii pozycji negocjacyjnych, ograniczonego dostępu do uczciwych i wiarygodnych usług w chmurze oraz braku międzysektorowej interoperacyjności danych w UE. Problem ten pojawia się w wielu sektorach gospodarki i skutkuje niewystarczającym wykorzystaniem danych na szczeblu UE, co niekorzystnie wpływa na wybory dokonywane przez konsumentów, innowacje i świadczenie usług publicznych.
Co należy osiągnąć?
Cel polega na osiągnięciu maksymalnej wartości danych w gospodarce i społeczeństwie poprzez zapewnienie, aby więcej zainteresowanych stron uzyskało kontrolę nad swoimi danymi oraz aby można było korzystać z większej ilości danych, z zachowaniem zachęt do inwestowania w generowanie danych.
Na czym polega wartość dodana podjęcia działań na poziomie UE (zasada pomocniczości)?
Łańcuchy wartości danych w UE są zorganizowane w dużej mierze w warunkach transgranicznych, w których zarówno posiadacze, jak i użytkownicy danych znajdują się w różnych państwach członkowskich. Zidentyfikowane problemy nie dotyczą zatem jednego konkretnego państwa członkowskiego. Wpływają one za to na cały jednolity rynek. Z tego względu skoordynowane działania UE mogą przynieść większą wartość dodaną dla europejskiej gospodarki i europejskiego społeczeństwa w porównaniu z działaniami podejmowanymi przez poszczególne państwa członkowskie.
B. Rozwiązania
Jakie są różne warianty działań służących osiągnięciu celów? Czy wskazano preferowany wariant? Jeżeli nie, dlaczego?
Inicjatywa obejmuje środki służące zwiększeniu pewności prawa pod względem dostępu do danych, zapobieganiu nadużywaniu nierównowagi umownej, ułatwieniu korzystania z komercyjnych danych będących w posiadaniu organów sektora publicznego, ułatwieniu zmiany wiarygodnych dostawców usług przetwarzania danych i ustanowieniu ram wydajnej interoperacyjności danych. W ocenie skutków rozważono trzy warianty strategiczne. Wariant 1 zakłada minimalną interwencję polegającą na zastosowaniu niewiążących środków służących ułatwieniu skutecznego i bardziej sprawiedliwie wyważonego dostępu do danych i wykorzystania danych. W ramach wariantu 2 proponuje się zastosowanie ograniczonego zestawu środków legislacyjnych służących ułatwieniu korzystania z danych, a jednocześnie zwiększeniu pewności prawa co do sposobu wykorzystania danych i osób uprawnionych do korzystania z danych. W ramach wariantu 3 proponuje się zastosowanie znacznie dalej idących obowiązków w zakresie korzystania z danych przez przedsiębiorstwa zewnętrzne, konsumentów i organy sektora publicznego, a także bardziej rygorystycznych przepisów odnoszących się do obowiązków dostawców usług w zakresie danych oraz wymogów dotyczących interoperacyjności. W wyniku analizy stwierdzono, że preferowanym wariantem jest wariant 2. Dlaczego należy podjąć działania? Działania należy podjąć, aby zwiększyć pewność prawa w zakresie danych (w tym prawa <i>sui generis</i> do baz danych zawierających dane generowane maszynowo), zwiększyć ilość danych, które można wykorzystywać ponownie, oraz zapewnić konsumentom i przedsiębiorstwom większą kontrolę nad danymi, a jednocześnie ograniczyć koszty ponoszone przez posiadaczy danych w związku ze zwiększaniem dostępności danych oraz zachować zachęty do generowania danych. Wprowadzono by również legislacyjne podejście w kwestii sprawiedliwości i wiarygodności infrastruktury przetwarzania danych w połączeniu z realizowaną przez przemysł normalizacją technicznej interoperacyjności na potrzeby zmiany dostawcy usług w chmurze.
Jakie są opinie poszczególnych zainteresowanych stron? Jak kształtuje się poparcie dla poszczególnych wariantów?

Większość zainteresowanych stron potwierdza, że przeszkody zidentyfikowane w toku oceny skutków faktycznie istnieją. Opinie co do sposobu rozwiązania tego problemu są jednak podzielone: Posiadacze danych (np. producenci samochodów), w obawie przed interwencją regulacyjną, woleliby, aby przyjęto rozwiązania ukierunkowane wyłącznie na wyrażne niedoskonałości rynku. Z drugiej strony, małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP), które korzystają z danych (zwłaszcza przedsiębiorstwa oferujące usługi na rynkach niższego szczebla) wzywają do zapewnienia prawa do uzyskania dostępu do danych i opowiadają się za przeglądem prawa *sui generis*. Organizacje konsumenckie podkreślają również konieczność zapewnienia możliwości wyboru dostawców usług przez konsumentów. Zainteresowane strony są jednak zgodne, że przyjęcie przepisów UE jest konieczne do zapewnienia możliwości przenoszenia danych w chmurze oraz ochrony użytkowników usług w chmurze przed bezprawnym dostępem do ich danych spoza UE. Zainteresowane strony opowiadają się ponadto za zmniejszeniem obciążenia administracyjnego poprzez uporządkowanie zasad dotyczących wymiany danych między przedsiębiorstwami a organami administracji.

C. Skutki wdrożenia preferowanego wariantu

Jakie korzyści przyniesie wdrożenie preferowanego wariantu lub – jeśli go nie wskazano – głównych wariantów?

Wdrożenie preferowanego wariantu spowodowałoby wzrost PKB UE-27 o 1,98 punktu procentowego do 2028 r. oraz dochodów budżetowych i wartości działań inwestycyjnych odpowiednio o 96,8 mld EUR i 30,4 mld EUR w latach 2024–2028. W wyniku realizacji tej inicjatywy powstałoby ponadto 2,2 mln dodatkowych miejsc pracy. W przypadku poszczególnych obszarów interwencji szacunkowe korzyści są następujące:

- Umocnienie pozycji konsumentów i przedsiębiorstw korzystających z produktów skomunikowanych i powiązanych usług oraz zwiększenie dostępności danych komercyjnych oraz innowacji między przedsiębiorstwami generowałoby nawet 196,7 mld EUR rocznie do 2028 r.
- Dzięki zwiększeniu uczciwości warunków umownych uzyskano by dodatkowe 7,4 mld EUR rocznie.
- W wyniku umożliwienia wykorzystania danych komercyjnych w interesie publicznym obciążenie administracyjne ograniczono by nawet o 155 mln EUR rocznie.
- Ułatwienie dostępu do uczciwych i wiarygodnych usług w chmurze i usług przetwarzania brzegowego przyniosłoby dodatkowe 7,1 mld EUR rocznie.

Jakie są koszty wdrożenia preferowanego wariantu lub – jeśli go nie wskazano – głównych wariantów?

Koszty wdrożenia preferowanego wariantu obejmują:

- obowiązek zapewnienia dostępu do danych przez producentów między przedsiębiorstwami/między przedsiębiorstwami a konsumentami, infrastruktura techniczna: koszty jednorazowe: 410 mln EUR i koszty stałe: 88 mln EUR;
- zapewnienie uczciwości warunków umownych: 69 mln EUR rocznie;
- wymiana danych między przedsiębiorstwami a organami administracji: koszty jednorazowe: 552,5 mln EUR i koszty stałe: 78,1 mln EUR;
- wymogi dotyczące interoperacyjności: 1 mln EUR (w przypadku każdej normy).

Jakie są skutki dla MŚP i konkurencyjności?

MŚP znajdują się wśród głównych beneficjentów aktu w sprawie danych. Ponadto powinny zyskać dostęp do większych ilości zasobów danych dzięki nowym zasadom, które spowodowałyby ponowne zrównoważenie dystrybucji wartości danych między uczestnikami rynku, którzy byłiby bardziej zdolni do konkurowania i kontynuacji prowadzonej działalności gospodarczej. Samo rozwiązanie kwestii nierównowagi w dwustronnych stosunkach umownych spowodowałoby wzrost zysków MŚP o około 5,2 mld EUR rocznie.

Czy przewiduje się znaczące skutki dla budżetów i administracji krajowych?

Inicjatywa ta nie miałaby wpływu na budżety krajowe, przy czym wyjątek stanowią środki stosowane w kontekście wykorzystania danych wymienianych między przedsiębiorstwami a administracją publiczną. W wyniku badania uzupełniającego ocenę skutków oszacowano, że koszt utworzenia struktur krajowych porządkujących wykorzystanie danych wymienianych między przedsiębiorstwami a administracją publiczną ponoszony przez

administrację publiczną w państwach członkowskich wyniósłby 21,6 mln EUR rocznie.
Czy wystąpią inne znaczące skutki?
Inicjatywa ta miałaby korzystny wpływ na usługi publiczne i politykę publiczną, gdyż umożliwiłaby skuteczniejsze i szybsze reagowanie na przypadki niebezpieczeństwa publicznego. Co więcej, konsumenci i przedsiębiorstwa mieliby większą kontrolę nad tym, w jaki sposób dane, które generują, są wykorzystywane, oraz aktywniej uczestniczyliby w gospodarce cyfrowej. Ponadto zwiększenie efektywności prowadzenia działalności gospodarczej i produkcji powinno skutkować ograniczeniem ilości odpadów, spadkiem zużycia energii i redukcją emisji CO ₂ .
Proporcjonalność?
Inicjatywa ma służyć rozwiązaniu transgranicznych i międzysektorowych problemów dotyczących dostępu do danych i korzystania z danych. W tym kontekście inicjatywa ta jest proporcjonalna do planowanego wyniku oraz wystarczająco elastyczna, aby można było przyjmować dodatkowe środki krajowe i sektorowe.
D. Działania następne
Kiedy nastąpi przegląd przyjętej polityki?
Przegląd polityki nastąpi po 4 latach od przyjęcia aktu w sprawie danych.